

Un formulari contra l'escola catalana?

Només correspon a la Generalitat organitzar l'ensenyament i triar la llengua en què s'imparteix

6 min. PROFESSOR DE DRET CONSTITUCIONAL (UB) 16/02/2018 21:24

JOAN RIDAO (/FIRMES/JOAN_RIDAO/)
+ Segueix-me

16

Comparteix

Guarda

Novament ressonen tambors de guerra contra el model lingüístic a l'escola catalana. Ara arran de la proposta del govern espanyol d'incloure en el formulari de preinscripció una casella perquè els pares puguin consignar si desitgen que els seus fills rebin l'ensenyament exclusivament en castellà, aprofitant el context d'aplicació de les mesures coercitives de l'article 155. A banda de les raons pedagògiques -que acrediten que els alumnes catalans presenten un bon domini de les dues llengües oficials al final de l'educació obligatòria, millor fins i tot que en algunes comunitats monolingües- i de les raons sociopolítiques -avalades per ampli consens entre la comunitat educativa i la majoria de partits catalans-, hi ha també bons arguments jurídics que invaliden qualsevol intent d'alterar el model lingüístic educatiu vigent des de la llei de normalització lingüística (LNL) de 1983.

En efecte, seguint l'estela de la LNL i de la llei de política lingüística de 1998, l'Estatut (2006) prescriu que tothom té dret a rebre l'ensenyament en català i que aquesta llengua s'ha d'usar normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge. Els centres educatius han de tenir el català com a vehicle d'expressió normal, sense perjudici d'una presència adequada de l'ensenyament del castellà en els plans d'estudis. Els alumnes tenen dret, doncs, a no ser separats per raó de la seva llengua habitual, i els que s'incorporin tardanament al sistema escolar poden rebre un suport lingüístic especial. En aquest marc, el TC va reconèixer el 1994 que el dret a l'educació no inclou el dret a elegir la llengua de l'ensenyament i que això tampoc forma part de la competència estatal, que és la d'establir normes bàsiques per garantir el dret fonamental a l'educació (art. 149 de la Constitució).

L'Estatut consagra, doncs, els dos pilars bàsics del model lingüístic fundacional, validat, a més, pel TC: el model de conjunció lingüística (i no de segregació, com al País Basc) i la garantia que al final de l'etapa obligatòria els alumnes puguin usar correctament ambdues llengües. Per això, els professors han de conèixer i estar en condicions d'usar les dues llengües, sense dret a elegir-ne una de sola. Precisament, la sentència del TC sobre l'Estatut (2010) va admetre novament que no existeix el dret d'elecció de llengua i que correspon als poders públics determinar la proporció en què han de ser presents totes elles. A banda de reconèixer que el caràcter cooficial de les dues llengües, i la necessitat encara de normalitzar el català, justifica que el català continuï sent el "centre de gravetat" del sistema educatiu com havia sostingut des de la dècada dels 80. Aquest plantejament, a parer del Tribunal, es fonamenta en la plena legitimitat que el vehicle de comunicació sigui la llengua pròpia de Catalunya, sempre que s'asseguri el ple coneixement del català i del castellà al final de l'ensenyament obligatori. A aquests efectes, correspon a la Generalitat fixar si cal o no més presència del català com a llengua vehicular, perquè el castellà també ho és en la proporció que es determini. El més rellevant és que això, que ja estava present en la doctrina del TC des de 1994 referit a l'ensenyament primari, la sentència de 2010 de l'Estatut ho va estendre a totes les etapes educatives.

L'Estat només té la funció de verificar el compliment de les obligacions de la resta d'administracions educatives

La llei d'educació de Catalunya (LEC) (2009) ho va concretar, uns mesos abans que es dictés la sentència de l'Estatut del 2010. Però el govern de l'Estat la va impugnar i encara estem a l'espera de la decisiva sentència. Ara bé, i això cal destacar-ho, la llei orgànica de millora de la qualitat educativa (LOMCE, 2013) va aparèixer en aquest interinatge, fent cas omís a l'Estatut, a la LEC i al mateix TC, i preveu efectivament el dret dels pares que els seus fills rebin l'ensenyament en castellà a les comunitats amb més d'una llengua oficial, tot modificant amb una disposició la LOE (lleí orgànica d'educació).

Aquí arrenca el fonament de la polèmica i inèdita -perquè no ha estat desplegada normativament- mesura de les preinscripcions. De fet, l'única previsió en matèria lingüística de la LOMCE posada en pràctica (reial decret 591/2014), igualment polèmica, va ser l'habilitació a l'Estat per substituir les comunitats que no garanteixen l'ensenyament en castellà, disposant l'escolarització dels alumnes en centres privats amb càrrec al pressupost autonòmic. La dilació i els dubtes de cap on ha de tombar a partir d'ara el TC ha facilitat això i, cosa més preocupant, ha permès que la justícia ordinària (el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i el Tribunal Suprem) se li hagi avançat interpretant la llei al seu aire fins a determinar el percentatge d'hores en castellà (25%) a instàncies d'uns pocs pares.

En suma, la LOMCE i les mesures que se'n desprenen contravenen el règim lingüístic i l'ordenació competencial en matèria educativa que estableixen la Constitució i l'Estatut, com confirmen, per exemple, dos dictàmens del Consell de Garanties Estatutàries del 2014. Només correspon a la Generalitat organitzar l'ensenyament i triar la llengua en què s'imparteix. D'acord amb el mateix TC, l'Estat només té la funció de verificar el compliment de les obligacions de la resta d'administracions educatives, entre les quals l'aprenentatge de les llengües oficials, examinant les infraccions de les lleis si n'hi ha per dur-les als tribunals.

Amb tot, cal no oblidar-ho, queda pendent la mare de totes les batalles: el recurs contra la LEC i els sis (!) contra la LOMCE que el TC ha de resoldre. Caldrà veure si el TC manté o capgira la seva jurisprudència, ja que sentències recents com les del català a la funció pública balear (en què el TC afirma que no és exigible el coneixement del català als funcionaris), o les més recents sobre la llei de consum i l'aranès, no auguren res de bo. Abans que això

passi, l'adopció de mesures com la de la preinscripció a refugi de l'art. 155 podria modificar una vegada més, per la via directa i sense que el TC mogui pestanya, el que estableixen l'Estatut, la LEC i la mateixa jurisprudència constitucional. Veurem.

Comparteix a facebook (https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://ara.cat/_75010f7e?s=f)

Comparteix a twitter (http://twitter.com/share?url=http%3A%2F%2Fara.cat%2F_75010f7e%3Fs%3Dt&via=ARAopinio&text=Un%2C)